

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مجلس شنبه ۱۹ شهریورماه ۱۳۰۵ مطابق ۳ شهر ربیع الاول ۱۳۴۵

جلسه ۹

مجلس سه ربح ساعت قبل از ظهر به ریاست آقای تدین تشکیل و صورت مجلس روز شنبه ۱۹ شهریور قرائت و تصویب شد. غائبین با اجازه - آقایان : آقاسید محمد جواد محقق - حیدرقلی میرزا حشمتی - آقاسید زین العابدین . غائبین بدون اجازه - آقایان : سیرزا ابراهیمخان قوام - اسکندرخان مقدم - شریعت زاده - آقازاده سبزواری - میرزا محمد

علیخان نظام مافی - محمدولی خان اسدی - محمد هاشم میرزا انسر. دیرآمدگان بدون اجازه - آقایان: امام جمعه شیراز - ثقة الاسلام بروجردی - حاج میرزا حبیب اله امین - میرزا حسینخان پیرنیا - فیروزآبادی - افشار - عباس میرزا فرمانفرمایان - داور غلامحسین سیرزاسعود - فیروزسیرزا فیروز - آقا محمد آخوند - سیرزا سید مهدی معتمد - نویخت. آقای دادگر پیشنهاد نمودند در این جلسه بدون مذاکره قبل از دستور شروع بدستور شود و قرار شد به همین ترتیب رفتار شود.

جواب خطابه مجلس شورای ملی که از طرف اعلیحضرت همایونی واصل شده بود قرائت پس از آن دو فقره خبر از طرف کمیسیون عرایض و مرخصی راجع به مرخصی یک ماهه آقای آقاسیدزین العابدین فوسنی و مرخصی سه ماهه آقای علی خان اعظمی قرائت و نسبت به هر یک جداگانه رأی گرفته تصویب گردید. پیشنهادی از طرف جمعی از آقایان نمایندگان مشعر به تشکیل کمیسیونی از شعب برای تجدید نظر در قانون استخدام کشوری قرائت و آقای حائری زاده با انتخاب کمیسیون مزبور در شعب مخالف بوده و عقیده شان این بود این امر به کمیسیون داخله ارجاع شود و در این خصوص پیشنهادی نموده و چون کمیسیون داخله هنوز انتخاب نشده بود نسبت به پیشنهاد ایشان اخذ رأی نشده و بالاخره پس از مذاکرات لازمه برای اینکه از هر شعبه یک نفر برای عضویت کمیسیون مزبور انتخاب شود رأی گرفته تصویب گردید.

ماده واحده به عنوان طرح قانونی مشعر به تمدید ماده اول قانون مصوب ۲۱ بهمن ماه ۱۳۰۴ و تبصره آن راجع به پرداخت مخارج چهار ماهه اول سال ۱۳۰۵ نسبت به دو ماه سرداد و

صورت مشروح مجلس مورخه شنبه ۱۹ شهریور ۱۳۰۵ مطابق سوم ربیع الاول ۱۳۴۵

(مجلس سه ربع ساعت قبل از ظهر به ریاست آقای تدین تشکیل گردید).

(صورت مجلس شنبه پنجم شهریور را آقای آقاسید ابراهیم ضیاء قرائت نمودند).

رئیس - آقای عباس میرزا. (اجازه)

عباس میرزا - قبل از دستور عرضی دارم.

رئیس - آقای آقاسید یعقوب. (اجازه)

آقاسید یعقوب - قبل از دستور عرضی دارم.

رئیس - آقای حائری زاده. (اجازه)

حائری زاده - قبل از دستور.

رئیس - نسبت به صورت مجلس اعتراضی نیست؟

(بعضی گفتند - خیر)

رئیس - صورت مجلس تصویب شد. آقای دادگر پیشنهادی کرده اند قرائت میشود.

(به شرح ذیل خوانده شد)

مقام منبع ریاست مجلس شورای ملی. بنده پیشنهاد میکنم

امروز است بنده موافقم والا اگر بنا باشد آن حق از بین برود بنده مخالفم ولی اگر مجلس رأی بدهد بخصوص در مورد امروز عرضی ندارم.

رئیس - فقط راجع به امروز است. مخالفت خودتان را مسترد میدارید؟

آقاسید یعقوب - بلی.

رئیس - دستوری که سابقاً معین شده بود انتخاب کمیسیونها است اگر مطلب دیگری هست باید بر حسب رأی مجلس جزء دستور شود ولی فعلاً دو سه موضوع هست که به عرض مجلس میرسد بعد تکلیف دستور معلوم میشود. اولاً جواب خطابه مجلس است که از طرف اعلیحضرت همایونی چندین روز است رسیده و بواسطه اینکه جلسه علنی تشکیل نشد به تعویق افتاده است و حالا قرائت میشود.

(به شرح آتی خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی مشروحی که طی شدن مقدمات امور داخلی مجلس شورای ملی و مهیا بودن برای انجام وظایف ملی سلطنتی را اطلاع میداد باعث کمال مسرت گردید انتظار داریم که مجلس شورای ملی در این دوره بیش از پیش به احتیاجات و ضروریات مملکت متوجه شده اصلاحات منظوره را استقبال و ضمناً لروایحی را که از طرف دولت در زمینه اصلاحات مزبور ارسال خواهد گشت با نظر سوافقت کامل بنگرند تا ترقی و عمران مملکت چنانکه منظور نظرات بمنصه شهود آید موفقیت مجلس را در انجام وظائف ملی از خداوند متعال خواستاریم ۹ شهریور ۱۳۰۵.

رئیس - خبر کمیسیون عرایض و مرخصی راجع به مرخصی یک ماهه آقای آقاسید زین العابدین فوسنی است کمیسیون هم تصویب کرده است قرائت میشود.

(به شرح ذیل خوانده شد)

آقاسید زین العابدین نماینده محترم فرین برای رسیدگی به اسورات مهمه محلی از شنبه دیجدم شهریور یکماهه مرخصی خواسته اند کمیسیون عرایض تصویب نمایند.

رئیس - رأی گرفته میشود به مفاد این راپرت آقایانیکه سوافقت قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. خبر دیگر راجع به مرخصی سه ماهه قای علیخان اعظمی کمیسیون هم تصویب کرده است.

(به شرح آتی خوانده شد)

آقای علیخان اعظمی نماینده محترم کرمانشاهان محض بردن پسرهای خود به سوریه برای تحصیل و ضمناً رسیدگی به اسورات شخص خود از تاریخ ۹ شهریور سه ماه اجازه مرخصی خواسته اند و حقوق سه ماهه خودشان را تقدیم کتابخانه مجلس مقدس نموده اند کمیسیون عرایض و مرخصی تصویب ننمایند.

رئیس - رأی گرفته میشود به مفاد این راپرت. آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند.

(اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد. پیشنهادی از طرف عده از آقایان نمایندگان محترم شده است که تقاضا کرده اند کمیسیونی از شعب انتخاب شود و تجدیدنظر در قانون استخدام کشوری بنماید.

(به شرح ذیل قرائت شد)

مجلس مقدس شورای ملی شیدالله ارکانه یکی از مسائلی که در جریان امور ادارات و تهیه بودجه و غیره اسباب زحمت و اشکال بوده و هست معایب و نواقص مواد قانون استخدام میباشد در دوره تقنینیه پنجم برای اصلاح امر کمیسیونی از شعب معین گردید که در قانسین استخدام تجدیدنظر نموده و اصلاحاتی را که مقتضی میدانند به مجلس پیشنهاد کنند کمیسیون چند ماه با حضور نمایندگان دولت مذاکره و مباحثه نموده و بالاخره موادی را تهیه نمودند که پس از تصویب مجلس قائم مقام مواد فعلی و یا ضمیمه قانون استخدام شود لکن بواسطه گرفتاریهای ایام اخیر مجلس موفق به تصمیم در راپرت کمیسیون نشد نظر به اینکه اشکالات هنوز در کار باقی است و دائم اسباب زحمت مقامات مربوطه است و رفع آن لازم حتمی است امضاء کنندگان پیشنهاد مینمایند که کمیسیونی از شعب معین نشده و در عملیات کمیسیون سابق تجدیدنظر کند و هرچه زودتر اصلاحات لازمه قانون استخدام را به مجلس پیشنهاد کند که تا وقتی کارهای مجلس زیاد نشده و فرصت هست این امر مهم را خاتمه داده و یک قسمت عمده از معایب کار ادارات و بودجه را از این راه خاتمه دهند: دشتی. اسفندیاری. بهبهانی. داور. دولت شاهی. اعظمی. معظمی. فیروز. احتشام زاده. شیروانی. روحی. سید کاظم. افشار. و جمعی دیگر.

رئیس - یک نفر از آقایان پیشنهاد کننده میتواند توضیح بدهد. آقای فهیمی. (اجازه)

فهیمی - این پیشنهادی را که با تصویب آقایان بنده تقدیم کرده ام خاطر آقایان مسبق و مستحضر است توضیح زیادی لازم ندارد در دوره پنجم که اغلب آقایان تشریف داشتند میدانند که برای اصلاح قانون استخدام کمیسیونی معین شد و مجلس زحمت زیادی برای اصلاح آن کشید ولی به طوری که عرض شده است گرفتاریها بقدری بود که اجازه نداد از تصویب مجلس بگذرد و حالا مقتضی است باز کمیسیونی از شعب تشکیل شود و همان راپرت کمیسیون قدیم را تعقیب و راپرت آنرا حاضر کنند و تقدیم مجلس نمایند که از تصویب مجلس بگذرد و در ضمن عدل اگر اصلاحات دیگری هم لازم شد در مدت دو سال که وقت داریم اصلاح نمائیم که انشاءالله این قانون استخدام که غالباً اسباب زحمت ادارات میشود به اصلاحش موفق شویم.

رئیس - نسبت به اساسش گویا مخالفی نباشد. فقط در اینجا یک تقصی هست و آن این است که عده اعضاء کمیسیون معین نشده آقای حائری زاده. (اجازه)

حائری زاده - راجع به اصلاح قانون استخدام تصور نمیکنم در مجلس مخالفی باشد و البته لازم است معایب آن مرتفع شود ولی در موضوع ارجاع به کمیسیون خاص بنده مخالفم زیرا مطابق نظامنامه یک نفر نماینده نمیتواند در پیش از دو کمیسیون عضویت

داشته باشد به استثناء کمیسیون محاسبات و انتخابات و ما یک کمیسیون هائی در مجلس داریم که در دوره های پیش به امتحان رسیده است کارهای زیادی ندارند مثل کمیسیون داخله و بنده معتقدم این قانون به کمیسیون داخله ارجاع شود که یک عده برای این قانون معطل نشوند و محروم شوند از اینکه بتوانند نظریات خردشان را در کمیسیون های دیگر راجع به قوانین اظهار کنند.

رئیس — آقای ملک مدنی. (اجازه)

هاشم آقا ملک — بنده تصور میکنم چون این قانون استخدام باید خیلی درش دقت بشود لازم است اگر هم از شعب انتخاب میشود از هر شعبه دو یا سه نفر انتخاب شود که کاملاً در آن دقت شده و معاینش مرتفع شود و بنده از هر شعبه یک نفر را کافی نمیدانم.

رئیس — آقای داور. (اجازه)

داور — در اساس این لایحه مخالفی نیست و البته همه موافقت و اینجا ابتداء مذاکره در این بود که عده اش معین نیست و آقای رئیس هم تذکر دادند بعد آقای حائری زاده عنوان مخالفت با کمیسیون خاص را کردند بنده گمان میکنم خود آقای حائری زاده تصدیق بفرمایند که قانون استخدام یک قانونیست که با یک مطالباتی که قبلاً درش شد تدوین شد و بعد در ضمن عمل به یک اشکالاتی برخورد یعنی اشکالات اداری و اشخاصی که در ادارات بودند حس کردند که یک اشکالاتی هست بنابراین کمیسیون که برای این کار انتخاب میشود باید حتی الامکان سعی کرد که اعضایش (حالا قسمت تخصص را بنده عرض نمیکنم چون بدبختانه متخصص نداریم) ولی در هر حال اعضائی که برای این کار معین میشوند لاقلاً یک اطلاعات خاص اداری داشته باشند والا مقصود این نیست که هر عبارت را پس و پیش بکنند یا این ماده را بردارند و یک ماده دیگری بگذارند و از این نقطه نظر اگر بخواهیم نگاه کنیم خوبست آقای حائری زاده و سایرین همراهی بفرمایند و این قانون را که همه با اصلاح آن موافقت بگذارند برود به یک کمیسیون خاصی که در آنجا اصلاح شود. حالا البته کمیسیون داخله در انتخابات معموله مجلس انتخاب میشود بدون اینکه نظر خاصی به مسائل اداری داشته باشند و به طور کلی برای قضایای وزارت داخله است به این جهت اگر کمیسیون به این ترتیب انتخاب شود به نظر بنده از برای پیشرفت اصلاح این قانون بهتر است و اما راجع به عده گمان کنم عده زیاد خوب نیست و برای اینکه شش نفر از هر شعبه یک نفر انتخاب شود کافی است.

رئیس — پیشنهاد آقای حائری زاده قرائت میشود.

(به شرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم قانون استخدام کشوری به کمیسیون داخله مراجعه شود.

رئیس — خیال میکنم چون کمیسیون موجود نیست نمیشود رأی گرفت. برطبق ماده ۲۳ باید به کمیسیون موجود برود توضیح بدهید. ولی این اشکال نظامنامه هست.

حائری زاده — ما در انتخابات شعب مجبوریم اشخاص

بی تناسب را به قرعه معین کنیم و ممکن است در یک شعبه شخصی را که آقای داور در نظر دارند که متناسب باشد با اصلاح قانون استخدام نباشد و این نظری که آقای نماینده محترم اظهار فرمودند ممکن است در کمیسیون داخله بهتر اعمال شود چون کمیسیون داخله هم هنوز انتخاب نشده است ممکن است که از ده نفر یا هشت نفری را که برای آن کمیسیون انتخاب میکنند اشخاصی را انتخاب کنند که متناسب با اصلاح این قانون باشند و آقایان هم که عجله زیادی ندارند که امروز و فردا مشغول شویم به علاوه کمیسیون داخله را هم در طرف همین امروز و فردا ممکن است از همان ده دوازده نفری که آقایان متناسب میدانند انتخاب کنند.

رئیس — علی ای حال نسبت به این پیشنهاد گمان میکنم نمیشود رأی گرفت زیرا مخالف با ماده ۲۳ نظامنامه است...

شروانی — رأی به اصل پیشنهاد گرفته شود.

رئیس — راجع به عده اش چه میفرمائید؟

بعضی از نمایندگان — شش نفر کافی است.

رئیس — رأی گرفته میشود به کمیسیون منتخبه از شعب یعنی از هر شعبه یک نفر برای رسیدگی نمودن به این موضوع آقایانی که موافقت قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس — تصویب شد. پیشنهاد دیگری از طرف عده زیادی از آقایان نمایندگان شده است در تحت ماده واحده بعنوان طرح قانونی.

(بمضمون ذیل خوانده شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی شیدالله ارکانه.

نظر باینکه هیئت دولت هنوز معین و معرفی نشده و از طرفی برای مخارج مملکتی و ادارات بیش از چهارماه اول سال ۱۳۰۵ اجازه پرداخت از طرف مجلس صادر نگردیده و فعلاً قریب به آخر ماه ششم سال است و اسور ادارات بواسطه تأخیر پرداخت مقرری و مخارج دچار اختلال است امضاء کنندگان ماده واحده ذیل را پیشنهاد میکنیم که با قید دوفوریت از تصویب مجلس شورای ملی بگذرد:

ماده واحده — وزارت مالیه مجاز است ماده اول قانون مصوب مورخه ۲۱ بهمن ۱۳۰۴ بضمیمه تبصره راجع به پرداخت بودجه چهارماه اول ۱۳۰۵ را نسبت به دومه اسرداد و شهریور ۱۳۰۵ تجدید نماید — عراقی — مدرس — حسن ملک التجار — دکتر محمد مصدق — بامداد — بهار — (و جمعی دیگر از آقایان نمایندگان)

رئیس — فوریت اول این طرح مطرح است. آقای فاطمی

(اجازه)

فاطمی — موافقم.

رئیس — آقای داور (اجازه)

داور — موافقم.

رئیس — آقای یاسائی (اجازه)

یاسائی — بنده مخالفم.

رئیس — بفرمائید.

یاسائی — چون بنظر بنده ابتداء باید رأی بقابل توجه بودن این لایحه گرفته شود بعد بفوریتش (در نظامنامه بنظر اینطور است) در هر حال چون بنده با اساس این لایحه مخالفم چه با فوریت اولش و چه با فوریت دومش و همینطور با قابل توجه بودنش لهذا عرض میکنم که اگر مقدمه این طرح را با دقت مطالعه کنید می بینید نوشته است نظر باینکه دولتی نیست ما این کار را خواهیم کرد بنظر بنده این یک طرح خیلی غریب و عجیبی است. ما بجای اینکه این طرح را پیشنهاد کنیم اگر بیشتر سعی میکردیم ودقت صرف میکردیم که یک رئیس الوزراء مسؤلی را می آوردیم و خود او این تقاضای یک دوازدهم یا دودوازدهم را میکرد بهتر بود. در هر حال بنده تصور میکنم که نظامنامه اجازه نمیدهد ما یک همچو طرحی را اجرا کنیم. ماده ۲۴ نظامنامه میگوید: هر طرحی که راجع بیک وزیر مسؤلی باشد باید بموجب قانون اساسی آن طرح در مجلس با حضور وزیر مسؤلی آن امر مطرح شود. این ماده واحده البته قانون است راجع به خرج است. چهار میلیون خرج است. شما دو دوازدهم تصویب میکنید یعنی اجازه میدهد که چهار میلیون خرج توسط پیشنهاد نمایندگان با نبودن یک دولتی که مجری او باشد شود و این ترتیب بنظر بنده چندان سابقه خوبی نیست و بنظر بنده این ماده واحده مسؤلی اجرا لازم دارد. بالاخره هیچ قانونی مجلس نمیتواند بگذراند راجع با مسؤلی که مسؤلی اجرائیش یک وکیل باشد مگر راجع با مسور و قضایای مربوطه به خود مجلس. در هر صورت بالاخره وزیر مسؤلی این کیست؟ کی را مسؤلی اجرای این قانونی که الان میخواهید بگذارید و اجازه بدهید که چهار میلیون خرج بشود میکنید؟! و بالاخره به همین ملاحظه است که نظامنامه پیش بینی کرده است که وزیر مسؤلی باید باشد یعنی در آن موقعی که این قبیل لایح و طرحها مطرح میشود باید وزیر مسؤلی حضور داشته باشد و بنده در این مورد بخصوص چندان مخالفت شدیدی ندارم ولی میترسم که این سابقه بشود. در دوره پنجم خوب بخاطر دارم دوسه فقره طرح هائی آمد راجع بمخارج جزئی که در آن موقع با ستاد ماده ۲۴ نظامنامه آن طرح اصلاً مطرح نشد و اگر رجوع بفرمائید بصورت مجلس های گذشته ملاحظه خواهید فرمود که گفته شد چون وزیر مسؤلی حاضر نیست نمیشود این طرح را در مجلس مطرح نمود برای اینکه در آن یکمقدار خرجی منظور است. در هر صورت این پیشنهاد و این طرح و این قانون مسؤلی اجرائیش معلوم و معین نیست و دولتی در کار نیست که مسؤلی اجرائیش و پیشنهاد هم سهم است و راجع بچهار میلیون خرج است. و بالاخره ممکن است سابقه بشود برای یک مخارجی که یک روز یک عده از وکلا با ستاد همین سابقه و همین ماده واحده پیشنهادی بکنند و برخلاف قانون ما آنرا تصویب کنیم آن فلسفه که منظور واضح نظامنامه بوده است (و البته منظور نظر آقایان هم هست) که وکیل نمیتواند پیشنهاد خرج بکند آن فلسفه الان هم باید منظور باشد.

بعضی از نمایندگان — اینطور نیست

یاسائی — اینطور هست.

رئیس — آقای فاطمی (اجازه)

فاطمی — بنده اولاً از قسمت آخر بیانات آقا شروع میکنم که فرمودند وکیل نمیتواند پیشنهاد خرج بکند. هیچ همچو چیزی نیست اینکه در نظامنامه نوشته است راجع به قانون بودجه است که علاوه بر آنچه دولت پیشنهاد کرده وکیل نمیتواند در مجلس چیزی پیشنهاد کند والا پیشنهاد خرج کردن در هیچ جای نظامنامه منع نشده است بعلاوه فرمودید بهتر این بود عوض اینکه این طرح را بیاوریم دولت را معین میکردیم و خود دولت این پیشنهاد را میکرد. بنده تصور میکنم در هیچیک از این مجالس شش گانه این سابقه را داشته باشیم که بمحض اینکه به مجلس شورای ملی استعفای رئیس الوزراء اطلاع داده شد بفاصله یک ساعت مجلس تمایل خودش را اظهار کرده شده در صورتیکه در چند روز قبل که آقای رئیس الوزراء استعفا فرمودند نزدیک ظهر بود بعد از ظهر هم تمایل مجلس معین شد و بعرض همایونی رسید بعد اظهار شد که آقای مستوفی ثانیاً استعفا فرمودند بلافاصله باز مجلس تشکیل شد حالا اگر یک مشکلات دیگری هست (که خودشان هم در خارج مشغول هستیم که آن مشکلات رفع شود و یک رئیس الوزراءی معین کنیم و بیاید به مجلس معرفی شود) این مانع از این نیست که تمام کارهای مملکت و چرخهای ادارات لنگ شود برای اینکه ما میگوئیم خوب است صبر کنیم تا هیئت دولت بیاید گویا شما از خارج بخوبی اطلاع ندارید که بدانید که نظمی ها و اسنیه های ولایات به چه حال پریشانی هستند ادارات گمرک درپاره جاها تعطیل کرده اند بواسطه اینکه آنجاها باید مخارجشان یوبیه برسد. اگر از خارج اطلاع ندارید ممکن است مراجعه کنید به همین افراد آژان نظمی در همین شهر طهران که با این حقوق مختصر باید پاسبانی بنده و جنابعالی را بکنند به بینید چه حالی دارند. حالا آمدیم سراصل موضوع که آیا این مسئله قانونی است یا نیست بعقیده بنده کاملاً قانونی است و مجلس شورای ملی میتواند این کار را بکند نظامنامه هم که فرمودید در این مورد وارد نیست برای اینکه این راجع به یک مورد. خاصی است یعنی راجع بودجه مصوب مملکتی است که از تاریخ چندم بهمن از تصویب مجلس گذشته و امروز ما بموجب این پیشنهاد دوماه دیگر آن قانون را تمدید می دهیم ...

یاسائی — مسؤلی اجرائش کیست؟

فاطمی — مسؤلی اجرائش هم فرق نمیکند امروز اگر وزیر در سر وزارتخانه هانیست خیال فرمائید که خیلی تفاوت میکند و بلی یک چیز هائی است که مربوطه به بلیتیک ژنرال مملکت است البته امروز درش صحبت نمیشود ولی در کارهای جاری دعاوی عیناً مثل آنوقتی است که وزیر هست، معاونین هستند، ادارات هستند و مشغول کارند و بنده هم به آقایان اطمینان میدهم که بهیچوجه من الوجوه پرداخت حقوق این دوماه با ما ههای گذشته فرقی نداشته باشد و با دقت هائی که بعمل می آید جای نگرانی نیست بنده بهیچوجه این را مخالف نظامنامه نمیدانم و اینهم یک سابقه نمیشود برای

سایر موضوعات زیرا این یک قانونی مصوب دوره پنجم است که شما امروز دوماه تمدید میدیدید.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافیست.

رئیس - کافیست؟ (بعضی گفتند «کافیست»)

آقا سید یعقوب - بنده عرضی دارم.

رئیس - مذاکره در فوریت است هنوز باصل موضوع نرسیده ایم.

آقا سید یعقوب - پول بدیم جراند را سانسور کنند؟!!

رئیس - بی اجازه خواهش میکنم صحبت نفرمائید، مقصود از این پیشنهاد فوریت باورقه اخذ رأی شود چه چیز است؟

فاطمی - در اصل موضوع.

رئیس - در اصل موضوع که باورقه رأی گرفته خواهد شد، رأی گرفته میشود به فوریت اول این طرح آقایانی که موافقت قیام فرمایند.

(اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد، فوریت ثانی مطرح است، آقای آقا سید یعقوب. (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده خیلی متأسف هستم در یک سوردیکه خیلی باید صحبت کنم و جائی است که حق و کلاست، حق و کلا نظارت در جمع و خرج است که این پولی را که نمایندگان اجازه میدهند همانطور که آقای نماینده همفرآکسیون بنده آقای یاسائی بیان کردند مسؤول خرج کیست؟ مثلاً یک میلیون ونیمش را باید به وزارت داخله بدهند وزیر داخله که نداریم بنده میخواهم سؤال کنم از وزیر داخله، خوب وزیر داخله که نداریم از کی سؤال کنیم؟ بنده این پول را که میدهم و از طرف دولت نماینده هستم و امین ملت هستم و اینجا اجازه می‌دهم و این ورقه رأی خودم را میگذارم و به وزارت داخله پول میدهم وقتی بخواهم از او سؤال کنم که این پول را میگیری چرا مطبوعات را سانسور میکنی یا این پول را میخواهم بدهم به امانیه که بصر مردم چه بیاورد بنده از کی سؤال کنم؟ میخواهم از وزیر عدلیه سؤال کنم که چرا این قوانین را با مال میکنید. بنده که رأی میدهم که یک میلیون به وزارت عدلیه بدهند این پول را میدهم که قوانین را نسبت به متن درست اجرا بکنند از همه طرف فریاد بلند میشود که ادارات گرسنه هستند چه کنیم؟ ما باید سعی کنیم که قانون در تمام مملکت اجرا شود آخر آن اشخاصی که در سرحد فارس زندگانی میکنند و اموال آنها را سارقین میبرند آنها هم ایرانی هستند نگاه کنید به این دردهائی که هست بنده میخواهم سؤال کنم کی حافظ اموال آنها است شاید شما هم با من همراهی نکنید برای اینکه در طهران چنان گرفتار هو و جنجال هستند که ای حقوق مستخدمین نرسید. ای حقوق ادارات نرسید. ای شهریه بیرها یا فلان اعیان و فلان شخص گرسنه است پس باید اجازه بدید. بنده این دردها را بشما عرض میکنم. جائی که وکیل میتواند حرف بزند در موقع جمع و خرج است و غیر از این وقت نداریم. بنده کاملاً فرمایش آقای فاطمی را تصدیق میکنم که این دوماه را باید مساعدت کرد لیکن این دردها راهم باید

میکنم که یک برج حقوق داده شود مابقی بماند تا دولت معرفی بشود و بودجه بیاورد بمجلس و از تصویب مجلس بگذرد.

رئیس - آقای فیروزآبادی (اجازه)

فیروزآبادی -- بنده نظر باینکه ادارات دولتی دوچار سختی نباشند و معاششان اطلاق بآنها برسد که بتوانند جریان اداری خودشان را به پیمانند پیشنهاد کردم یک برج بآنها داده شود و یک برج دیگرش بماند تا کابینه وزراء معین شود و بودجه‌های خودشانرا بمجلس بیاورند بعد یک برج دیگر تصویب شود.

رئیس - مقصود آقا اصولاً این است که بجای دوماه یک ماه معین شود. آقای عراقی (اجازه)

عراقی - بنده خیال میکنم همین فرمایش خود آقای فیروز آبادی دلیل است بر اینکه هر دو برج را قبول کنند برای اینکه امروز هیجدهم برج است و قریب دوماه است که ادارات حقوق نگرفته‌اند آنوقت بودجه هم که اینطور میفرمائید بعد از آمدن تازه باید برود بکمسیون بودجه چه قدر طول میکشد تا کمسیون تصویب کند بعد بیاورد بمجلس آنوقت اینجا تصویب شود معینش این است که پنج‌ماه دیگر ادارات رئیس و سایر مستخدمین جزء که هیچ ندارند منتظر شوند تا بودجه شان تصویب شود و این نمیشود لهذا بنده از آقا استدعا میکنم که پیشنهاد خودشان را مسترد بفرمایند و موافقت بفرمایند که همان دو برج تصویب شود.

رئیس - (خطاب به آقای فیروزآبادی) مسترد فرمودید؟

فیروزآبادی - بلی.

رئیس - رأی گرفته میشود بماده واحد با ورقه آقایانیکه موافقت ورقه سفید والا ورقه کبود خواهند داد.

(اخذ آراء بعمل آمد)

رئیس - اخذ آراء تمام شد.

(استخراج آراء بعمل آمده شصت و چهار ورقه سفید تعداد شد) رئیس - عده حضار ۷۱ با کثرت ۶۴ رأی تصویب شد.

میرزا اسمعیل خان نجومی - عطاءالله خان روحی - میرزا علی حق نویس - میرزا خلیل خان فهیمی - عطاءالله خان پالیزی - میرزا محمدخان معظمی سهراب خان ساگینیان - میرزا عبدالله خان نگهبان - لطف‌الله لیتوانی - میرزا علیخان اعظمی - علی زارع - میرزا سید مهدیخان ناظمی - فیروز میرزا فیروز - محمدآخوند - باسداد - میرزا حسنخان فرزند - ذوالقدر - حاج اسدالله زوار - میرزا رضاخان افشار - حاج آقا اسمعیل عراقی - ملک ایرج پور تیمور - میرزا عبدالله خان نظاسی - حاج میرزا حبیب‌الله امین - میرزا علیخان حیدری - میرزا عبدالباقی - میرزا سید احمدخان اعتبار - میرزا حسینخان جلائی حاج علی اکبر امین - میرزا صادق خان خواجهی - میرزا حسنخان اسفندیاری - عباس میرزا فرمانفرمائیان - هاشم آقا ملک مدنی - میرزا حسینخان سقر - میرزا ابراهیم امام جمعه اهر - میرزا محمد تقی بهار محمد تقیخان اسعد - حاج سید عبدالحی طباطبائی دینا - محمد علی میرزا دولت‌شاهی - شیخ‌العراقین بیات - شیخ‌الاسلام ملایری - ثقة‌الاسلام بروجرودی - سید حسن مدرس - امیر حسینخان ایلیخان - حسین دادگر - دکتر سنگ - غلامحسین میرزا مسعود - میرزا هاشم

آشتیانی - میرزا سید علی - میرزا سید احمد بهبهانی - میرزا سید مهدی سعیدالتولیه - میرزا عبدالله خان وثوق - دکتر مصدق شیخ محمد علی امام جمعه شیراز - کی استوان - شیروانی - احتشامزاده - داور سید کاظم یزدی - شیخ علی دشتی - نویخت - جهانشاهی - میرزا حسینخان وزیری - میرممتاز.

رئیس - کمسیونها بماند برای جلسه بعد؟ چیز دیگری در دستور نداریم. جلسه آتی را آقایان میفرمایند چه روزی باشد؟ بعضی از نمایندگان - سه شنبه.

رئیس - مخالفی ندارد.

(گفته شد خیر)

رئیس - جلسه آتی سه شنبه چهار ساعت قبل از ظهر.

شیروانی - اجازه میفرمائید راجع به دستور عرض بکنم.

رئیس - بفرمائید.

شیروانی - بنده می‌بینم هر روز آقایان در اینجا تشریف میاورند و وقتیکه جلسه تمام میشود میفرمایند چیزی در دستور نداریم در صورتیکه مذاکراتی همه آقایان نمایندگان دارند و متأسفانه این مذاکرات وقتی گل میکند که یک لویح مهم فوری ما در دست داریم و آنوقت وقت مجلس را صرف این کارها می‌کنیم و بالاخره این مطالب هم یک چیزهایی است که بنده از محل خودم آقای حایری زاده راجع بیک سیاستی - و آقای آقا سید یعقوب راجع بیک مطلبی یا فلان و کیل راجع بسانسور و بالاخره همه یک دردهائی دارند و موقع هم یک موقعی است که ما در دستور یک چیز فوری مهمی نداشته باشیم و بالاخره بنده یک عرایض برای جلسه آتی دارم که اجازه خواسته و عرض می‌کنم سایر آقایان هم مطالبی دارند بنابراین بنده عقیده‌ام این است که آقایان هر مطالبی دارند بفرمایند که پس از اینکه لویحی بمجلس بیاورد وقت مجلس صرف مذاکراتی که مانع کارهای مهم باشد نشود.

رئیس - آقای روحی - (اجازه)

روحی - بنده با این نظر کاملاً مخالفم زیرا عقیده دارم وقتی یک نفر نماینده یک اظهاری می‌کند باید کاملاً ترتیب اثر داده شود حرفهای بلا اثر زدن معنی ندارد. ما که فعلاً دولتی نداریم درددل برای کی بکنیم. از کی شکایت کنیم. اگر ممکن است بنده هم موافقت جلسه خصوصی بکنیم آقایان هم هستند و تاظهر درددل کنند و لایحه‌های مملکتی فعلاً دولتی نیست که ما صحبتی بکنیم و بالاخره بنده عقیده دارم که یک نماینده هیچ وقت نباید حرف بزند الا وقتی که ترتیب اثر داده شود.

رئیس - علی‌ای حال در سه شنبه اختلافی نیست.

جمعی از نمایندگان - خیر.

رئیس - جلسه آتی سه شنبه چهار قبل از ظهر دستوراً انتخاب کمسیونها و اگر چیز دیگری هم پیدا شد تکلیفش معین میشود.

(مجلس یک ربع بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - سید محمد تدین منشی -